

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 55. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381311612096/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

**Den tierde formaning til folckit
huad de ikulle giøre udj deris fognekirke.**

Huad Ichulle i nu giøre børnlille, naar i kommer inden diße dørre, attj er her icke til forgeffuis, och gaa lige goede 5 her ud lom i kom her ind, lom mand flaar vand paa en gaas och det løber aff igien, Iaa er der ingen Ichiellmiße imellom eder och diße Itæene och Istocke, naar i vide icke huad i Ichulle giøre her inde.

Jeg troer ingen att uerre Iaa groffue eller || Iaa wfor- 10 p.55 ftandig udaff eder at hand vider ey huad hand uil giøre hoes Iin naboe och gienboe till brøllup och bardtzel, gilde och gieftebud, i uide io daa att fette eder til bords tilfammen och førft bede it fader vor, at i løbe icke udi mad, lom Iuun och køer (med aarloff Iagtt) giør du dett 15 daa maa uel Ichee, att gud uil giøre din arm Iaa lam, att du Ichallt icke kunde bøye den til din mund, eller och drage din mad frem effter haanden, att du Ikallt icke Iaa Iaa megit med tiden lom du kand Istoppe i din mund, hand uil att du Ichalt bede hannem om dit daglige brødt, 20 och tacke hannem derfor.

Derneft ede i och dricke med huer andre, och Iidde tilfammen och taler goed Inack om gud och dett lom got ehr, om echtelchabs handel, giffuer huer andre e||ders p.56 børnn och døtthre til echte, lærer och wnderuifer huer 25 andre, de gamle de unge at pløge, Iaae, hølte, at fette booe med andre nøttige Inack och tale, for hues allt Iaadant lamquem ehr Ichichit. Iaa Iomme giffue ochIaa tilkiende, at dj erre gladhiertige, och Iidde och Iiunge eller quæde en deylig viife, giffuer en uiife for i dantzen, dricke 30 huer andre til med it erende aff en uiife, lom ui maa, derlom ui ellers kunde fare uel dermed, dieffuelen Ichicker oß Iaa mange unde Itunder der til, ui maa uel Itiele oß en glad Itund til och dricke en Ichaalle øll med huer andre endochIaa offuer uor tørft, om ui eller icke Ilemme och 35 demme eller fortale huer andre, eller bruge nogen anden

wgudelighedt, med løfachtige noder, boeleuifer eller wgudelig gildminde och helgens paakald, och anden wbeyleghed, som dieffuelen kommer affted mange fteder, som tidende gaar om en udøe, huor dj Ichulle fiungit i deris||

p. 57 5 gilde, hielp oß nu det hellige kaarß, ocfaa den blackede horß, oc den aaleglib, som gilden gjorde rijg, kyrioleys. Huoraff wj kunde tage oc føle paa, huad blindhed oc vildfarelle wi haffue weret vdi wnder pawen oc muncke.

I mue ingen anden gildminde fiunge vdi eders gilde-
 10 hule, end som i fiunge vdi eders logne kircke; icke maa i heller bruge liuß der inde om dagen, for dem som affdøde er, effterdj, at de er icke vdi nogen løgnactige fkierfilds pine, men enten vdi det ewige pine, eller vdi det ewige glæde, huilcke de haffue tiltient, met deris tro oc vantroe.
 15 Findis det at i bruge noget faadant, vdi eders gildehuuß, daa fkulle i faa vor naadigfte herris breff, at eders gilde skal ødeleggis. Det er jo bedre, at en dieffuelens gilde er afflagt, end gud oc menlker skall der aff lenger for-
 tørnis oc forargis.

20 Huad almyße der er nu paa bordene giffuer mand ftackarle for dørren.

Wide i faa vel, huad i der fkulle giøre, faa vider ocfaa huad her skal giøris inden diße dørre, her er ocfaa bryllup oc geftebud, faa tiidt, som eders logne preft, predicker
 25 eder Chriftum Iefum, reen oc klar til eders falighed, faa tijt er i her indbøden, oc hand giør bryllup met huer ifeer aff eder kyßer oß for vor mund, tager oß i arm, oc til naade igien, om alt det, som vi haffue brødt hannem imod, som en kiere mand, tager fin hultrøe til naade igien, hand
 30 giffuer oß vor fynders forladelle, det ewige lif, oc falighed, huilcke wi ocfaa forftaa, oc anamme met vor troe, oc giør fidèn fruct deraff ved kierlighed til vor fattige nefte; det kalle vi den bryllup, som gud fader gjorde fin løn vor herre Iefu Chrißto, inden diße dørre; oc den ftore naduere,
 35 som lkeer her inde til domme dag, som der talis om i evangelio. Daa kunde i vide att her skal ocfaa ædis oc

drickis inde; ieg meener icke, den flemmen oc demmen, oc dantzen, met pijbe oc tromme, lom skeede her vdi Seland, inden kircke dørrene, om mandag heller tisdag i bryllupsugen, det hørde dieffuelen aff helifuede til, oc er derfor afflagt til landsting, ved kongens fuerd, her skal 5 ædis oc || drickis inde, det lom vor fiel skal belynderlig p.58 spifis met, oc huad wj skulle leffue met her paa jorden hoß vor nælte.

Fem belynderlig oc daglige gierninger skulle i giøre vdi eders fogne kircke, for uden offer, oc andet lom liden 10 følger effter, der en christen almue, veed vel at rette sig selff vdi.

Den første skal eders ftoele paaminde eder; den anden eders prædickeltoel, den tredie eders høye alter, den fierde eders fogne degn; den femte eders fattige folckis block: 15 lom er 1) at bede, 2) høre guds ord, 3) æde oc dricke Christi lægem oc blod, 4) loffue oc tacke gud, oc 5) giffue almyße inden diße dørre; lodanne fem gierninger skulle i giøre alle søndage, oc hellige dage, her vdi eders fogne kircke.

Om første gierning lom er att bede; 20

Den første gierning, lom eders ftoel skulle maane eder paa, det er at i skulle bede saa, at ftrax i kommer inden diße dørre skulle i falde ned paa eders ftoele, och legge eders hender thillammen, och lade eders hierte och mund følges adt, heden op till gud fader, med denne bøn fader 25 vor, end, thillammen, heller end flere, at det bliffuer icke en mundklammer, och en chorelæfning per dominum, per dominum etc.

Och naar fader vor er ude, i den fted i plejede aff gammel munche vildfarelle at pladdere hæll Maria ud, 30 och gjorde der en bøn oc en vanbrug aff, lige tuert imod den hellige fkrifttes liudelle, Iesu Christi vellignede moder iomfru Maria thill fpott och fpee, effterdi vi ere icke Gabriel engel, icke heller iomfru Maria her hoß os, thi døden